

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 18.09.1973, sp. zn. 1 Cz 35/73, ECLI:CZ:NS:1973:1.CZ.35.1973.1

Číslo: 4/1974

Právní věta: Nárok poistovne na náhradu súm vyplatených z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel proti tomu poistenému, ktorý spôsobil škodu v stave, keď jeho schopnosť viesť motorové vozidlo bola znížená po požití alkoholických nápojov, je osobitným nárokom z poistného pomeru v zmysle ustanovenia § 10 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 197/1964 Zb. Spory o týchto nárokoch medzi socialistickými organizáciami nie sú vyňaté z právomoci hospodárskej arbitráže.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 18.09.1973

Spisová značka: 1 Cz 35/73

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Náhrada škody, Organizace socialistické, Pojištění, Řízení rozhodčí

Předpisy: 197/1964 Sb. § 10 odst. 1 písm. a) 99/1963 Sb. § 7 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalujúca štátna poistovňa sa domáhala, aby žalovaná organizácia bola zaviazaná zaplatiť jej 4949 Kčs s prísl. V žalobe uviedla, že 21. 11. 1970 vodič žalovanej organizácie J. H. viedol traktor pod vplyvom alkoholu, prešiel s ním na ľavú stranu cesty v smere svojej jazdy a narazil do protiídúceho konského počahu, ktorého vodič J. O. utrpel pritom zranenie. Vodič J. H. bol odsúdený za tento trestný čin právoplatným rozsudkom súdu v trestnom konaní. Žalobkyňa z titulu zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel v zmysle vyhlášky č. 197/1964 Zb. vyplatila J. O. náhradu v celkovej výške 4949 Kčs. Teraz sa domáhala jej úhrady od zamestnávateľa škodcu so zreteľom na ustanovenie - 421 O. z. a § 10 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 197/1964 Zb.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť okrem iného z tých dôvodov, že vec patrí do pôsobnosti hospodárskej arbitráže.

Okresný súd v Nových Zámkoch žalobe vyhovel, keď zistil, že skutkový stav sa zhoduje s tvrdením žalobkyne. Oprávnenosť nároku žalobkyne vyvodil z ustanovenia § 10 odst. 1 písm. a/ a odst. 2 vyhlášky č. 197/1964 Zb., keďže vodič žalovaného viedol traktor po požití alkoholického nápoja pri plnení úloh organizácie. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že príslušnosť súdu je daná.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná organizácia. Navrhla zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu odmietnuť, lebo vec patrí do pôsobnosti hospodárskej arbitráže, prípadne žalobu zamietnuť, lebo priamy škodca - traktorista J. H. - nekonal v jej službách a tomu, že odbočil do hostinca, nemohla žalovaná organizácia zabrániť.

Krajský súd v Bratislave rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v podstate z tých istých dôvodov, ako uviedol súd prvého stupňa. Bol toho názoru, že námietka nedostatku právomoci súdu neobstojí, keďže ide o spor, ktorého rozhodovanie patrí podľa ustanovenia § 49 odst. 3 zákona č. 121/1962 Zb. v znení zákona č. 139/1970 Zb. do právomoci súdu.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že rozsudkami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 7 odst. 1 O. s. p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných vzťahov, pracovných, rodinných a družstevných vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa ustanovenia § 49 odst. 3 zákona č. 121/1962 Zb. o hospodárskej arbitráži (v znení zákona č. 139/1970 Zb.) právomoc v hospodárskych sporoch o náhradu škody, súvisiacej s prevádzkou dopravných prostriedkov (vrátane sporov z regresných nárokov), prejde na hospodársku arbitráž dňom, ktorý stanoví vláda. Do tohto dňa rozhodujú tieto spory podľa doterajších predpisov súdy, poprípade okresné národné výbory.

Súdy obidvoch stupňov vychádzali v prejednávanej veci z toho, že traktorista J. H. spôsobil haváriu, za čo bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví z nebanlivosti podľa ustanovenia § 223 odst. 1 a 2 Tr. zák., ktorého sa dopustil tým, že viedol traktor tak neopatrne, že s ním prešiel na ľavú stranu cesty v smere svojej jazdy, kde narazil do protiúceho konského povozu, pričom vodič konského povozu J. O. utrpel zranenie. Keďže škodu poškodenému namiesto škodcu uhradila žalujúca štátna poisťovňa, má právo na náhradu súm, ktoré poškodenému z titulu náhrady škody vyplatila.

Poisťovňa zaplatila poškodenému J. O. náhradu škody 3989 Kčs a Okresnému ústavu národného zdravia v N. Z. regresnú náhradu vo výške 960 Kčs.

Podľa ustanovenia § 10 odst. 1 písm. a/ vyhlášky č. 197/1964 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel, poisťovňa má právo na náhradu súm, ktoré vyplatila ako náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, proti tomu poistenému, ktorý spôsobil škodu v stave, keď jeho schopnosť viesť motorové vozidlo bola znížená po požití alkoholického nápoja. Podľa ustanovenia § 10 odst. 2 vyhlášky č. 197/1964 Zb., ak nastala uvedená skutočnosť pri plnení úloh organizácie, patrí poisťovní právo na náhradu proti organizácii; organizácia sa vyporiada so zodpovedným pracovníkom (občanom) podľa príslušných predpisov.

Pre vyriešenie otázky, či tento spor má riešiť súd alebo hospodárska arbitráž, treba vyjasniť, o aký nárok tu vlastne ide, keď poisťovňa uplatňuje právo na náhradu súm vyplatených z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla proti tomu poistenému, ktorý spôsobil škodu v stave, keď jeho schopnosť viesť motorové vozidlo bola znížená po požití alkoholického nápoja.

Nárok na náhradu škody mal poškodený a tento jeho nárok poisťovňa uspokojila na základe svojej povinnosti vyplývajúcej z poistného pomeru. Keď sa poisťovňa domáha, aby jej to, čo za poisteného zaplatila, nahradil sám poistený, uplatňuje osobitný nárok vyplývajúci z ustanovenia § 10 odst. 1

písm. a/ a odst. 2 vyhlášky č. 197/1964 Zb., teda nárok, ktorý nie je ustanovením § 49 odst. 3 zákona o hospodárskej arbitráži 1) vyňatý z právomoci arbitráže.

Keď súdy obidvoch stupňov vychádzali z iného názoru, porušili zákon v ustanovení § 7 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 49 odst. 3 zákona č. 121/1962 Zb. v znení zákona č. 139/1970 Zb.

1) Úplné znenie zákona bolo vyhlásené pod č. 38/1971 Zb.